

Byarkivaren har ordet:

1793 - 1993: Jubileet vi ikke feirer.

Det er i år 200 år siden Bergen fikk sin første arkivbygning, nemlig Stadsporten. Den tjenestegjorde helt frem til 1971, og ble mesteparten av tiden betraktet som et stadig økende problem, en skam, og en ødeleggelse på linje "med vandalenes herjinger" som Anton Mohr Wiesener uttrykte det i 1909. En kortversjon av denne historien finnes et annet sted i bladet.

Siden 1971 har situasjonen for byens viktigste arkiver vært preget av provisorier. Frem til 1982 var grunnstammen i byens arkiver plassert på Statsarkivet. I 1979 ble Bergen Byarkiv etablert som institusjon, men uten fullgode lokaler. På mange områder vil vi driste oss til å si at vi har gjort en rimelig god jobb, og situasjonen er adskillig forbedret, enten vi nå sammenligner oss med 1979, 1971 eller 1793.

Med hovedproblemet er fremdeles like uløst: Som Bergensposten formulerte det i 1869: En sikker og bekvem bygning som ikke bare oppbevarer og verner arkivene, men også gjør dem tilgjengelige for almenheten.

I 1869 knyttet Bergensposten følgende spørsmål til sin beskrivelse av "Arkivsagen":

"Er denne Tilstand harmonerende og passende med en Bys Verdighed, en By, der er den anden i Rang af Landets Stæder saavel i materiel Henseende, som med Hensyn til Historisk Ælde og Navnkundighed?"

Siden den gang har vi tatt mål av oss til å bli nummer én, både når det gjelder kultur og veldrevethet.

Saken har vært på nippet til å få sin løsning flere ganger de siste årene: I 1982 ble den tatt inn i kommuneplanen (men desverre i annen halvdel av planperioden), i 1988 så det ut som om Hansas fjellhaller skulle bli løsningen, i 90-årene har Byarkivet vært nevnt flere ganger i forbindelse med Nonnester-prosjektet. Pr. idag står prosjektet på listen over mulige kommunale bruksområder i området.

Skal det lykkes denne gang?

Det hadde vært en fin jubileumsgave til kulturbyen Bergen.

Etterhvert er vi kommet dithen at lokaler for personale og publikum ser ut til å kunne få bra løsninger. For arkivsakenes derimot er problemet fremdeles uløst: lokalene tilfredsstillende fremdeles ikke Riksarkivarens sikringskrav.

Siden saken første gang ble tatt opp i 1856 har det vært bygget usigelig mye i Bergen: adskillige skoler, aldershjem, barnehager, brannstasjoner og mye annet er blitt bygget, brukt, blitt nedslitt og erstattet av nye mange ganger. Men første generasjons arkivbygning lar fremdeles vente på seg.

For vår del er 200-års jubileet for Bergens første arkivbygning nå markert i og med dette nummeret av Byarken. Foreløpig ser vi ingen grunn til noen festligheter. 200 år med utilfredsstillende arkivlokaler er ingenting å feire. 200 år med utilfredsstillende arkivlokaler er nok.

(Byarkivar Arne Skivenes i Byarken nr. 2 1993)